

پیچ خوردگی بیضه :

پیچ خوردگی بیضه زمانی رخ می دهد که طناب اسپرماتیک (مجموعه‌ی اعصاب، سرخ رگ ها، سیاه رگ ها، عروق لنفاوی و مجرای برنده منی که بیضه را در کیسه بیضه به حالت آویزان نگه می دارند طناب بیضه یا اسپرماتیک می گویند) به دور خود می چرخند و دچار پیچ خوردگی می شوند.

این پیچش باعث می شود که خون رسانی به سمت بیضه دچار اختلال و در موارد شدید سبب قطع جریان خون و در نتیجه موجب آسیب برگشت ناپذیر و یا از دست رفتن بیضه شود. چرخش طناب بیضه حالتی اورژانسی بوده که احتیاج به اقدام فوری تشخیصی و درمانی دارد.

علل و عوامل مستعد کننده:

علت در اغلب اوقات ناشناخته است. بروز این وضعیت در مردان زیر ۳۰ سال مشاهده می شود اما در سنین ۱۲-۱۸ سال شایع بوده و شایع ترین سن ۱۴ سالگی می باشد. بسیاری از موارد پیچ خوردگی در زمان نوزادی رخ می دهد و بیضه های نزول نکرده مستعد پیچ خوردگی می باشد. پیچش بیضه اغلب می تواند در خواب رخ دهد که نقص مادرزادی یک قسمت کیسه بیضه نیز می تواند عامل مستعد کننده باشد.

کسانی که سابقاً دچار پیچ خوردگی بیضه شده اند و علی الخصوص کسانی که سابقه پیچش درمان نکرده دارند احتمال دوباره پیچ خوردگی و عود مجدد وجود دارد مگر این که برای تصحیح وضعیت به وجود آمده جراحی صورت گیرد.

از دیگر علل ایجاد کننده عبارتند از:

- فعالیت بدنی
- صدمه یا ضربه به بیضه
- گرمای هوا (بخصوص در تابستان)
- شلی طناب بیضه در دوران نوجوانی به دلیل رشد بیضه.
- انقباض نامناسب و گرفتگی عضلات کنترل کننده بیضه.
- سرطان بیضه
- تحریکات جنسی
- التهاب کیسه بیضه

علائم شایع:

- ◀ درد شدید و ناگهانی در یک بیضه و پایین شکم
- ◀ تورم، قرمزی و حساسیت به لمس کیسه بیضه
- ◀ تهوع و استفراغ
- ◀ تعریق
- ◀ غیر طبیعی بودن وضعیت قرار گیری بیضه

◀ درد ناگهانی بیضه که بدون درمان برطرف می شود (به دلیل باز شدن ناحیه پیچ خورده)

تشخیص:

- ◀ گرفتن شرح حال و معاینه فیزیکی دقیق
- ◀ سونوگرافی رنگی از نظر بررسی وضعیت خونسازی به بیضه
- ◀ اسکن بیضه ها که با تزریق مقادیر مختصری از مواد رادیواکتیو به داخل جریان خون برای بررسی جریان خون بیضه صورت می گیرد.
- ◀ جراحی تشخیصی جهت کاهش عوارض، بدون فوت وقت باید انجام شود.
- ◀ لازم است پیچ خوردگی بیضه از عفونت و التهاب حاد بیضه یا طناب آن، درد غیر اختصاصی بیضه و ضربات به بیضه و ضائتم آن افتراق داده شود.

عوارض احتمالی:

در صورت عدم اصلاح پیچش طناب بیضه تا ۴ ساعت، آسیب بیضه شروع می شود و در مواردی که بیش از ۸ ساعت از شروع بیماری گذشته باشد، احتمال آسیب جدی به بیضه وجود دارد. مرگ سلول های بیضه در اثر کاهش یا انسداد جریان خون و تخریب دائمی یا از بین رفتن بیضه رخ می دهد که باید بیضه و طناب آن برداشته شود.

بیمارستان شهدا بندرلنگه

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی هرمزگان
بیمارستان شهدا بندرلنگه

پیچ خوردگی بیضه

جلوگیری کنید. هر بار ۱۰-۵ دقیقه یخ را روی موضع قرار دهید و در صورت لزوم این کار را تکرار کنید.

◀ بعد از عمل جراحی ممکن است مسکن هایی تجویز شود.

◀ در هنگام شرکت در ورزش های پرتحرک و تماسی، برای پیشگیری از عود مجدد بیماری و آسیب تناسلی از بیضه بند استفاده شود.

در صورت وجود موارد زیر حتماً به پزشک خود مراجعه کنید:

◀ در صورت بروز علائم پیچ خوردگی - این یک اورژانس است.

◀ علائم عفونت پس از جراحی از قبیل: تب، لرز، درد عضلانی، سردرد، سرگیجه و احساس ناخوشی عمومی.

◀ مشاهده خون ریزی در محل عمل جراحی

منابع:

- Testicular torsion.mayoclinic 2010.
- Testicular torsion.emedicinhealth .
- Smith's General Urology 17th edition.

درمان:

در صورتی که اصلاح پیچ خوردگی از روی کیسه بیضه مؤثر باشد توصیه می شود بیمار در اولین فرصت جهت ثابت کردن بیضه ها به درون کیسه توسط عمل جراحی طبق صلاح دید پزشک اقدام نماید تا از عود مجدد جلوگیری شود. اما در صورتی که پیچش طناب بیضه از این طریق اصلاح پذیر نبوده، عمل جراحی با توجه به شدت بیماری در ساعات اولیهی بیماری ضروری می باشد. در زمان جراحی اگر بافت بیضه قابلیت حیات داشته باشد، بایستی پس از اصلاح وضعیت قرار گیری و بهبود وضعیت خون رسانی، آن را با بخیه به قسمتی از کیسه بیضه ثابت کرد تا از پیچ خوردگی مجدد جلوگیری شود.

برخی جراحان کلیه و مجاری ادراری ثابت کردن بیضه مقابل (غیر مبتلا) به کیسه بیضه را توجیه می کنند. در صورت عدم وجود قابلیت حیات، بیضه مبتلا بایستی برداشته شود.

مراقبت های بعد از عمل جراحی:

◀ پس از جراحی از کیسه یخ برای تسکین درد و تورم استفاده می شود به این طریق که یخ را در یک کیسه پلاستیکی قرار دهید و با یک پارچه از تماس مستقیم آن با پوست ناحیه طرف آسیب دیده

شناسنامه پمفلت آموزشی

کد: QM.SH.PA. ۱۹۵.۰۰

عنوان	پیچ خوردگی بیضه
تهیه کننده	فاطمه رادبه (سوپروایز آموزش سلامت)
تایید کننده	کمیته آموزش به بیمار
سال تهیه	۱۴۰۱
ناظر کیفی	دکتر اسماعیلی (متخصص کلیه و مجاری ادراری)